

Ontvangen: 1-8-2023

2023/040--

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Avans Hogescholen
T.a.v. het College van Bestuur
Postbus 1097
5004 BB TILBURG

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
40015059

Bijlagen
1

Datum 26 juli 2023
Betreft Besluit macrodoelmatigheid hbo-bacheloropleiding Toegepaste
Psychologie

*Als u belang hebt bij dit besluit,
dan kunt u hiertegen binnen 6
weken, gerekend vanaf de
verzenddatum, bezwaar maken.
Stuur uw bezwaarschrift naar
DUO, Postbus 30205, 2500 GE
Den Haag. U kunt uw bezwaar
ook digitaal indienen op
www.bezwaarschriftenocw.nl.*

Geacht bestuur,

Met de brief van 15 mei 2023, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs
(hierna: CDHO) ontvangen op 16 mei 2023, hebt u mij het voornemen voorgelegd
om de hbo-bacheloropleiding Toegepaste Psychologie als bekostigde opleiding te
verzorgen in 's-Hertogenbosch.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 10 juli 2023, kenmerk 2023/040, negatief
geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit
besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het
hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Regeling
macrodoelmatigheid hoger onderwijs (hierna: Regeling), heb ik besloten niet in te
stemmen met uw voornemen om de hbo-bacheloropleiding Toegepaste
Psychologie als bekostigde opleiding te verzorgen in 's-Hertogenbosch.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de
WHW. Voorts is de Regeling leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag voldoet
aan criterium a van artikel 4, eerste lid, van de Regeling, maar niet aan criterium
b. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen, de Inspectie van het Onderwijs, Vereniging Hogescholen.

Onze referentie
40015059

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. de Minister
Dhr. dr. R.H. Dijkgraaf
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Postadres
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres
Parkstraat 83
2514 JG Den Haag
T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

<i>Onderwerp</i>	<i>Ons Kenmerk</i>	<i>Datum</i>
Nieuwe opleiding Avans Hogeschool Veltijd hbo bachelor Toegepaste Psychologie 's-Hertogenbosch	2023/040	10/07/2023

Geachte heer Dijkgraaf,

Op 16/05/2023 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van Avans Hogeschool om de hbo bachelor Toegepaste Psychologie als bekostigde opleiding te verzorgen te 's-Hertogenbosch (brief van 15/05/2023 zonder kenmerk). De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen. De commissie heeft omwille van de zorgvuldige besluitvorming op 16/06/2023 de beslistermijn verlengd tot 24/07/2023.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hiernavolgende adviseert de commissie u om negatief te besluiten op het verzoek van Avans Hogeschool om de hbo bachelor Toegepaste Psychologie als bekostigde opleiding te 's-Hertogenbosch te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in art. 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018, verder te noemen de Regeling, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

De aanvrager wil de opleiding Toegepaste Psychologie in 's-Hertogenbosch vestigen. Het gaat om een Nederlandstalige hbo bachelor die de aanvrager in het Croho onderdeel Gedrag en maatschappij wil laten registreren. De opleiding omvat 240 studiepunten en de aanvrager wil deze in voltijdvorm aanbieden.

De aanvraag voor de voorgenomen opleiding is tegelijk ingediend met een aanvraag van Avans Hogeschool voor de hbo bachelor Gezondheid in 's-Hertogenbosch (2023/041). De aanvragen zijn op grond van art. 5 lid 5 van de Regeling in samenhang beoordeeld.

Afgestudeerden van de opleiding Toegepaste Psychologie beschikken over kennis en vaardigheden op het gebied van het beoordelen van gedrag, het beïnvloeden van gedrag, praktijkgericht onderzoek en professioneel werken. Het eerste jaar van de opleiding biedt een brede basis van de psychologie waarbij de focus ligt op sociale psychologie, ontwikkelingspsychologie, gespreksvoering en onderzoek. In het tweede jaar vindt verdieping en verbreding plaats door middel van vakken als diagnostiek, klinische psychologie en (ortho-) pedagogiek. In het derde en vierde jaar is er ruimte voor keuzeonderdelen, een stage en een afstudeerproject. De opleiding is toegankelijk voor studenten met een havo- of vwo-diploma en mbo-4-afgestudeerden met affiniteit met het vakgebied Zorg en Welzijn. Afgestudeerden kunnen onder meer aan de slag als psychodiagnostisch werker, preventiemedewerker/voorlichter, jongerenbegeleider, re-integratieconsulent, studietoetscoach of -begeleider, gedragstherapeut, leefstijlcoach en mantelzorgondersteuner.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan criterium a, maar niet aan criterium b in art. 4 lid 1 van de Regeling. De kern van de afwijzing berust op de constatering dat vestiging van de opleiding in 's-Hertogenbosch onevenredig nadelige effecten kan hebben op de instroom in het nabijgelegen verwante aanbod.

Beoordeling criterium a

De aanvrager stelt dat de hbo bachelor Toegepaste Psychologie aansluit op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte.

Beoordeling arbeidsmarktbehoefte

Ter onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte beroept de aanvrager zich op de prognoses voor opleidingstypen en beroepsgroepen zoals deze zijn opgenomen in ROA's Arbeidsmarktinformatiesysteem (AIS), de Spanningsindicator van het UWV (www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/dashboards/spanningsindicator), het rapport 'Regio in Beeld: Noordoost-Brabant' van het UWV (2022), het Dashboard Online vacatures van het UWV (www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/dashboards/online-vacatures), de Nationale Beroepengids (www.nationaleberoepengids.nl), het persbericht 'De meest kansrijke banen van 2022: regeerakkoord, energietransitie en schaarste drukken stempel op arbeidsmarkt' van Randstad (20 januari 2022), het rapport 'Kansrijke beroepen' van het UWV (2022), het Prognosemodel Zorg en Welzijn van het Ministerie van VWS (prognosemodelzw.databank.nl/dashboard/dashboard-branches/totaal-zorg-en-welzijn--breed-), het rapport 'Naar een toekomstbestendig zorgstelsel: brede maatschappelijke heroverweging' van de Rijksoverheid (2020), het rapport 'Focus op professie - Rapport Commissie Positionering Hoger Beroepsonderwijs' van de Vereniging Hogescholen (2022), het arbeidsmarktonderzoek 'Marktpotentieel Bachelor Toegepaste Psychologie: Avans Hogeschool' dat door Lexnova is uitgevoerd in opdracht van de aanvrager (2022) en elf intentieverklaringen van werkgevers binnen de sector zorg en welzijn (2023). De commissie het rapport 'Regio in Beeld: Noordoost-Brabant' van het UWV (2022) buiten beschouwing omdat de prognoses die in dit rapport zijn opgenomen niet meer actueel zijn.

De aanvrager beschouwt vier opleidingstypen die zijn opgenomen in ROA's AIS als relevant voor de voorgenomen opleiding Toegepaste Psychologie, zijnde de opleidingstypen bachelor maatschappelijk werk, bachelor sociaal pedagogisch werk en bachelor psychologie, sociale en maatschappijwetenschappen alsmede het opleidingstype master psychologie. De commissie neemt het opleidingstype master psychologie niet mee bij de beoordeling van de arbeidsmarktbehoefte omdat afgestudeerden van hbo bacheloropleidingen overwegend direct na hun opleiding de arbeidsmarkt betreden en slechts een beperkt deel ervoor kiest om een vervolgopleiding te volgen.

De commissie neemt het opleidingstype bachelor sociaal pedagogisch werk ook niet mee bij de beoordeling van de arbeidsmarktbehoefte omdat in dit opleidingscluster geen sterk verwante opleidingen zijn opgenomen. De commissie neemt ook het opleidingstype bachelor maatschappelijk werk niet mee in de beoordeling van de arbeidsmarktbehoefte omdat in dit opleidingscluster alleen de aanverwante hbo bacheloropleidingen Social Work en Sociaal Werk zijn opgenomen.

De commissie acht het opleidingstype bachelor psychologie, sociale en maatschappijwetenschappen ten dele relevant omdat de reeds bestaande hbo bachelor Toegepaste Psychologie in dit opleidingstype is ondergebracht. De overige 23 opleidingen in dit opleidingstype vertonen echter geen of nauwelijks verwantschap met de beoogde opleiding. ROA typeert de vooruitzichten in 2026 voor afgestudeerden van dit opleidingstype als slecht en verwacht geen knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening (zie Tabel 1).

Tabel 1. Arbeidsmarktprognoses opleidingstype bachelor psychologie, sociale en maatschappijwetenschappen

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
> > Bachelor - psychologie, sociale en maatschappijwetenschappen	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026		4900	8	1.4	hoog
> > Bachelor - psychologie, sociale en maatschappijwetenschappen	verwachte vervangingsvraag tot 2026		6000	10	1.7	laag
> > Bachelor - psychologie, sociale en maatschappijwetenschappen	verwachte baanopeningen tot 2026		10800	19	2.9	gemiddeld
> > Bachelor - psychologie, sociale en maatschappijwetenschappen	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2026		24100	42	6	erg hoog
> > Bachelor - psychologie, sociale en maatschappijwetenschappen	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2026	1.22				geen
> > Bachelor - psychologie, sociale en maatschappijwetenschappen	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2026	1.22				slecht

Bron: ROA, AIS

De aanvrager beroept zich tevens op de prognoses van het ROA voor de beroepsgroepen maatschappelijk werkers, specialisten personeels- en loopbaanontwikkeling, psychologen en sociologen en sociaal werkers en groeps- en woonbegeleiders. De commissie kent in beginsel meer gewicht toe aan de prognoses voor opleidingstypen omdat daarin de uitstroom uit een cluster verwante opleidingen wordt gerelateerd aan verwachte baanopeningen voor dit type afgestudeerden.

De commissie acht de beroepsgroep maatschappelijk werkers relevant omdat afgestudeerden van de voorgenomen opleiding in aanmerking komen voor de in deze beroepsgroep opgenomen beroepen maatschappelijk werkers en specialistische sociale hulpverleners. Uit de prognoses van het ROA blijkt dat er voor deze beroepsgroep grote knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening worden verwacht (zie Tabel 2).

Tabel 2. Arbeidsmarktprognoses beroepsgroep maatschappelijk werkers

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
Maatschappelijk werkers	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026		8900	11	1.8	erg hoog
Maatschappelijk werkers	verwachte vervangingsvraag tot 2026		7300	9	1.5	laag
Maatschappelijk werkers	verwachte baanopeningen tot 2026		16200	20	3.2	gemiddeld
	ITKB toekomstige knelpunten					
Maatschappelijk werkers	beroepsgroep in 2026		0.841			groot

Bron: ROA, AIS

De commissie acht de beroepsgroep specialisten personeels- en loopbaanontwikkeling eveneens relevant omdat afgestudeerden van de voorgenomen opleiding in aanmerking komen voor de in deze beroepsgroep opgenomen beroepen specialisten personeels- en loopbaanontwikkeling en specialisten bedrijfsopleidingen. Uit de prognoses van het ROA blijkt dat er voor deze beroepsgroep grote knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening worden verwacht (zie Tabel 3).

Tabel 3. Arbeidsmarktprognoses beroepsgroep specialisten personeels- en loopbaanontwikkeling

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
Specialisten personeels- en loopbaanontwikkeling	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026		7100	7	1.1	gemiddeld
Specialisten personeels- en loopbaanontwikkeling	verwachte vervangingsvraag tot 2026		14700	14	2.2	gemiddeld
Specialisten personeels- en loopbaanontwikkeling	verwachte baanopeningen tot 2026		21800	21	3.2	gemiddeld
Specialisten personeels- en loopbaanontwikkeling	ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2026		0.877			groot

Bron: ROA, AIS

De commissie acht de beroepsgroep psychologen en sociologen ten dele relevant omdat afgestudeerden van de voorgenomen opleiding met name in aanmerking zullen komen voor het beroep psycholoog en niet voor de overige in deze beroepsgroep opgenomen beroepen als sociologen, antropologen, filosofen, historici en politicologen en theologen/voorgangers van de eredienst. Uit de prognoses van het ROA blijkt dat er voor deze beroepsgroep grote knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening worden verwacht (zie Tabel 4).

Tabel 4. Arbeidsmarktprognoses beroepsgroep psychologen en sociologen

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
Psychologen en sociologen	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026		6100	8		1.3 hoog
Psychologen en sociologen	verwachte vervangingsvraag tot 2026		11700	15		2.4 gemiddeld
Psychologen en sociologen	verwachte baanopeningen tot 2026		17800	23		3.6 gemiddeld
	ITKB toekomstige knelpunten					
Psychologen en sociologen	beroepsgroep in 2026	0.815				groot

Bron: ROA, AIS

De commissie acht ten slotte de beroepsgroep sociaal werkers, groeps- en woonbegeleiders ten dele relevant omdat afgestudeerden van de voorgenomen opleiding in aanmerking komen voor het in deze beroepsgroep opgenomen beroep sociaal werkers, groeps- en woonbegeleiders, maar niet voor de overige in deze beroepsgroep opgenomen beroepen (juridisch medewerkers, pastoraal werkers, notarieel en juridisch assistenten en deurwaarders). Uit de prognoses van het ROA blijkt dat er voor deze beroepsgroep grote knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening worden verwacht (zie Tabel 5).

Tabel 5. Arbeidsmarktprognoses beroepsgroep sociaal werkers, groeps- en woonbegeleiders

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
Sociaal werkers, groeps- en woonbegeleiders	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026		29700	11		1.8 erg hoog
Sociaal werkers, groeps- en woonbegeleiders	verwachte vervangingsvraag tot 2026		27100	10		1.6 laag
Sociaal werkers, groeps- en woonbegeleiders	verwachte baanopeningen tot 2026		56800	21		3.3 gemiddeld
Sociaal werkers, groeps- en woonbegeleiders	ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2026	0.863				groot

Bron: ROA, AIS

Vervolgens verwijst de aanvrager naar de prognoses voor de opleidingssubsector bachelor gezondheidszorg en welzijn voor de arbeidsmarktregio's West-Brabant, Midden-Brabant, Noordoost-Brabant en Zuidoost-Brabant. De commissie is van mening dat de opleidingssubsectoren zoals deze zijn opgenomen in het AIS te veel niet en nauwelijks relevante opleidingen bevatten en daardoor geen representatief beeld geven van de specifieke arbeidsmarkt waar afgestudeerden van de voorgenomen opleiding werkzaam zullen zijn. Om deze reden laat de commissie de prognoses voor opleidingssubsectoren buiten beschouwing.

De commissie concludeert dat de prognoses voor het ten dele relevante opleidingstype en de (ten dele) relevante beroepsgroepen die zijn opgenomen in ROA's AIS een redelijk positief beeld geven van de arbeidsmarktperspectieven voor afgestudeerden van de voorgenomen opleiding Toegepaste Psychologie.

De aanvrager doet verder een beroep op de landelijke en regionale Spanningsindicator en het Dashboard Online vacatures van het UWV (werk.nl) voor de beroepsgroepen maatschappelijk werkers en sociaal werkers, groeps- en woonbegeleiders, specialisten personeels- en loopbaanontwikkeling en psychologen en sociologen. De commissie merkt op dat de arbeidsmarkt begin 2020 is gekrompen als gevolg van de coronacrisis en dat deze krimp vervolgens is omgeslagen naar een (zeer) grote krapte op de arbeidsmarkt die zichtbaar is bij alle beroepsgroepen en alle sectoren. Het feit dat de arbeidsmarktspanning bij de door de aanvrager

relevant geachte beroepsgroepen als (zeer) krap wordt getypeerd is daarom niet onderscheidend. De commissie kent daarom minder gewicht toe aan deze bronnen en stelt vast dat zij een (zeer) kleine positieve indicatie geeft van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

De aanvrager verwijst verder naar de 'Nationale Beroepengids' (www.nationaleberoepengids.nl). De aangehaalde gegevens zijn gebaseerd op de Spanningsindicator van het UWV. De commissie heeft deze bron hierboven reeds besproken en laat de aangehaalde gegevens van deze bron daarom buiten beschouwing.

De aanvrager doet tevens een beroep op het persbericht 'De meest kansrijke banen van 2022: regeerakkoord, energietransitie en schaarste drukken stempel op arbeidsmarkt' van Randstad (20 januari 2022). De commissie merkt op dat de prognoses voor 'de meest kansrijke banen van 2023' inmiddels ook beschikbaar zijn (www.randstad.nl/werknemers/vacatures/kansrijke-beroepen-2023) en betreft deze ambtshalve. De commissie constateert dat de beroepen HR-adviseur en persoonlijk begeleider als meest kansrijke banen van 2023 worden omschreven. De commissie is van mening dat afgestudeerden van de voorgenomen opleiding voor deze beroepen in aanmerking komen en dat de prognoses van Randstad hiermee blijf geven van een arbeidsmarktbehoefte.

De aanvrager verwijst verder naar het rapport 'Kansrijke beroepen' van het UWV (2022, pp. 8, 10-11) en beschrijft dat de volgende kansrijke beroepen relevant zijn voor afgestudeerden van de bachelor Toegepaste Psychologie: Gz-psychologen, klinisch psychologen, eerstelijns psychologen, praktijkondersteuners huisarts GGZ (poh-ggz), intercedenten, recruiters, HR-adviseurs en reclasseringswerkers. De commissie is van mening dat afgestudeerden van de beoogde opleiding na afstuderen in ieder geval voor de beroepen eerstelijns psychologen, praktijkondersteuners huisarts GGZ (poh-ggz), HR-adviseurs en reclasseringswerkers in aanmerking zullen komen. De commissie concludeert dat het rapport blijf geeft van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de hbo bachelor Toegepaste Psychologie.

Vervolgens verwijst de aanvrager naar het Prognosemodel Zorg en Welzijn van het Ministerie van VWS (prognosemodelzw.databank.nl). De aanvrager beroept zich op de prognoses tot 2031. De commissie merkt op dat de prognoses tot 2032 inmiddels beschikbaar zijn en neemt deze mee in de onderstaande overweging. De aanvrager geeft allereerst aan dat er wordt geprognosticeerd de arbeidsmarktvaart naar werknemers in de algehele branche zorg en welzijn tussen 2022 en 2032 zal groeien van bijna 1,4 miljoen medewerkers naar ruim 1,6 miljoen medewerkers. Verder geeft het prognosemodel aan dat wordt verwacht dat de arbeidsmarkttekorten binnen de branche in 2032 (onder huidig beleid) zullen oplopen tot circa 137.000 werknemers, ten opzichte van een tekort van ongeveer 48.000 werknemers in 2022. De aanvrager stelt verder dat afgestudeerden werkzaam zullen zijn in de beroepen sociaal-cultureel werker (niveau 6), maatschappelijke hulp en dienstverlening (niveau 6) en psychologie (niveau 6 en 7). Het prognosemodel geeft voor het beroep sociaal-cultureel werker alleen prognoses op niveau 4. De commissie laat deze prognoses derhalve buiten beschouwing. Het prognosemodel geeft aan dat het aantal werknemers binnen de maatschappelijke hulp en dienstverlening van 88.700 tot 91.100 zal toenemen en het aantal werknemers binnen de psychologie van 14.300 tot 15.900. Het arbeidsmarkttekort voor werknemers binnen de maatschappelijke hulp en dienstverlening zal toenemen van 3500 tot 6400 en voor werknemers binnen de psychologie zal het tekort dalen van 500 naar 100. De commissie stelt vast dat er wordt geprognosticeerd dat de arbeidsmarkttekorten in de branche zorg en welzijn sterk zal toenemen in de komende tien jaar. De commissie is verder van mening dat afgestudeerden van de voorgenomen opleiding veelal werkzaam zullen zijn in de beroepen maatschappelijke hulp en dienstverlening (niveau 6) en psychologie (niveau 6 en 7) en dat ook voor deze beroepen - met uitzondering van beroepen binnen de psychologie - een groot en toenemend arbeidsmarkttekort wordt verwacht. Dit inachtnemend constateert de commissie dat de bron blijf geeft van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

De aanvrager heeft tevens verwezen naar het rapport 'Naar een toekomstbestendig zorgstelsel: brede maatschappelijke heroverweging' van de Rijksoverheid (2020, p. 6) waarin wordt gesteld dat onvoldoende wordt geïnvesteerd in preventie en de nadruk nog te veel op medische behandeling ligt. De aanvrager stelt dat afgestudeerden van de bachelor Toegepaste Psychologie zijn toegerust om preventie te bevorderen door het bieden van voorlichting en door middel van gedragsbeïnvloeding. De commissie acht het aannemelijk dat afgestudeerden van de voorgenomen opleiding een bijdrage kunnen leveren aan het voorkomen van zorg door middel van preventie en het bevorderen van een gezondere leefstijl. Hiermee zal ook een verlaging van de arbeidsmarktdruk in de zorg mogelijk zijn, omdat er door de focus op preventie minder snel een beroep zal worden gedaan op de zorg.

De aanvrager stelt dat in het rapport 'Focus op professie - Rapport Commissie Positionering Hoger Beroepsonderwijs' van de Vereniging Hogescholen (2022, p. 21) wordt ingegaan op de relatie hoger beroepsonderwijs en arbeidsmarkt. De aanvrager stelt dat in het rapport wordt onderstreept dat er grote tekorten bestaan aan afgestudeerden op hbo bachelor-niveau. In het rapport wordt gesteld dat deze structurele tekorten bedrijven en maatschappelijke organisaties voor grote problemen stellen en dat zonder verandering over 40 jaar één op de drie Nederlanders in de zorg zal moeten werken. Die verhouding is thans één op zeven. Het rapport wijst op het belang van professionals die oog hebben voor innovatievraagstukken en de adaptieve vermogens hebben om daarmee om te gaan. De commissie verwacht met de aanvrager dat afgestudeerden van de bachelor Toegepaste Psychologie over deze vaardigheden beschikken en daarbij specifiek zijn gericht op preventievraagstukken.

De landelijke arbeidsmarktbehoefte wordt ten slotte onderbouwd op basis van het arbeidsmarktonderzoek 'Marktpotentieel Toegepaste Psychologie: Avans Hogeschool' dat door Lexnova is uitgevoerd in opdracht van de aanvrager (2023). Dit onderzoek is opgedeeld in een online enquête en een vacatureanalyse, die in verschillende deelrapportages zijn gepresenteerd door Lexnova.

De aanvrager refereert allereerst aan de online enquête die onder 147 werkgevers is afgenomen in november 2022. De vragenlijst is gecombineerd met de in samenhang behandelde bacheloropleiding Gezondheid (2023/041). De respondenten zijn allemaal werkzaam voor organisaties die in Nederland zijn gevestigd; de meeste organisaties zijn gevestigd in Noord-Brabant (27%), Zuid-Holland (19%) en Noord-Holland (14%). De respondenten zijn overwegend werkzaam in de sector gezondheidszorg (34%), de (specialistische) zakelijke dienstverlening (26%) en de welzijnszorg (17%). De organisaties verschillen sterk in grootte, maar de meeste respondenten werken voor bedrijven van 20-49 medewerkers (28%), meer dan 500 medewerkers (17%) of 10-19 medewerkers (15%). De respondenten zijn overwegend directeuren of eigenaren (72%) of als HR-manager of -medewerker (10%). 15% geeft aan een ander type functie te hebben. Een lijst van de hierbij genoemde functies is opgenomen in de bijlagen van het onderzoeksrapport.

Van de respondenten geeft 75% aan de voorgenomen opleiding (zeer) aansprekend te vinden en 47% is het (geheel) eens met de stelling dat er in hun werkveld een behoefte bestaat aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding. 27% van de respondenten is het (geheel) oneens met deze stelling en 23% heeft neutraal geantwoord. De resterende 3% geeft aan niet te weten of deze behoefte bestaat.

De respondenten is gevraagd of zij denken in de komende drie jaar een behoefte te hebben aan nieuwe medewerkers binnen de eigen organisatie die de voorgenomen opleiding hebben gevolgd. 28% van de respondenten verwacht een dergelijke behoefte, 35% van de respondenten verwacht deze niet en 37% weet niet of deze wordt verwacht. Deze respondenten zien een gezamenlijke behoefte van minimaal 272 en maximaal 805 nieuwe medewerkers in de komende drie jaar. De commissie constateert dat bij de minimale behoefte één respondent aangeeft minimaal 50 medewerkers aan te willen nemen. Ook heeft één (mogelijk dezelfde) respondent aangegeven maximaal 150 medewerkers aan te willen nemen en twee respondenten 200 in de komende drie jaar.

De commissie acht het arbeidsmarktonderzoek valide en overwegend navolgbaar. De navolgbaarheid wordt in de ogen van de commissie beperkt omdat de aanvrager een lijst van bedrijven heeft meegeleverd waarbij sommige ingevulde antwoorden niet duidelijk maken om welk bedrijf het gaat. Verder merkt de commissie op dat de bovengenoemde inschattingen van de kwantitatieve arbeidsmarktbehoefte van een klein aantal respondenten significant afwijkt van de overige inschattingen. De commissie ziet dat er verschillende respondenten zijn die werkzaam zijn binnen bedrijven met meer dan 500 medewerkers, maar kan niet verifiëren of deze afwijkende inschattingen reëel zijn omdat er niet is aangegeven welke respondent welke antwoorden heeft gegeven. Dit inachtnemend constateert de commissie dat het onderzoek een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding aannemelijk maakt.

De vacatureanalyse in het onderzoek 'Marktpotentieel Bachelor Toegepaste Psychologie: Avans Hogeschool' is gemaakt via een analyse van online vacatures die in de periode 29 november 2017 tot en met 29 november 2022 via Jobfeed zijn geplaatst. Ook is een nadere vacatureanalyse uitgevoerd in de laatste zestien weken van de onderzoeksperiode. Er zijn achttien voorbeeldvacatures als bijlage aan het rapport toegevoegd die allemaal uit de laatste zes weken van de onderzoeksperiode dateren. In het rapport is beschreven welke zoekmethode en zoektermen zijn gehanteerd. De commissie stelt vast dat de gehanteerde trefwoorden, uitsluitingswoorden, regio, en aanduiding van het opleidingsniveau passen bij het profiel van de voorgenomen opleiding.

In het onderzoek is vastgesteld dat in de afgelopen vijf jaar landelijk 5.827 relevante vacatures zijn geplaatst. De drie meest voorkomende beroepen in deze dataset betreffen ambulant hulpverlener (met 389 vacatures), maatschappelijk werker (met 344 vacatures) en testassistent psychologisch onderzoek (met 307 vacatures). Van 350 vacatures is niet bekend om welk beroep het gaat. De meeste vacatures (n=4.891) vragen om kandidaten op hbo-niveau. De meeste vacatures betreffen functies in de provincies Zuid-Holland (n=1.111), Noord-Holland (n=1.058) en Noord-Brabant (n=806). Het onderzoek laat zien dat het aantal vacatures dat per week is geplaatst in de periode van vijf jaar is toegenomen. De commissie stelt vast dat dit in ieder geval ten dele kan worden verklaard door de hierboven beschreven toenemende krapte op de arbeidsmarkt die na de coronacrisis is ontstaan.

In de laatste zestien weken van het onderzoek (augustus-november 2022) zijn er landelijk 613 vacatures geplaatst (gemiddeld 36 per week). De vacatures zijn voornamelijk voor dezelfde beroepen op hbo-niveau en de meeste functies zijn gevestigd in dezelfde provincies als hierboven genoemd.

De commissie constateert dat het onderzoek volgens een valide methode is uitgevoerd en dat de resultaten navolgbaar en relevant zijn. De commissie concludeert dat de resultaten blijk geven van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

Ten slotte verwijst de aanvrager naar elf intentieverklaringen uit het regionale werkveld. De intentieverklaringen dateren allemaal uit april en mei 2023 en de ondertekenaars kunnen een representatieve uitspraak doen over de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding. De intentieverklaringen omvatten vrijwel identieke teksten waarin is beschreven dat de samenleving vraagt om professionals met een afgeronde opleiding Toegepaste Psychologie.

De ondertekenaars hebben aangegeven of zij samen willen werken met de voorgenomen opleiding. Acht van de ondertekenaars hebben aangegeven stage- en/of afstudeerplekken te willen aanbieden, zeven hebben aangegeven mee te willen denken over de invulling van het onderwijsprogramma, vijf hebben aangegeven projecten en/of praktijkvragen aan te willen leveren en vijf zijn bereid gastlessen te verzorgen.

Ten slotte is de ondertekenaars gevraagd hoeveel afgestudeerden van de voorgenomen opleiding zij in de komende twee jaar aan zouden willen nemen. Negen respondenten hebben een inschatting gegeven die uitkomt op minimaal 41 en maximaal 62 medewerkers met het profiel van de voorgenomen opleiding in de komende twee jaar. Voor één respondent is het nog niet mogelijk om een dergelijke inschatting te maken en een andere respondent heeft geen concrete aantallen

genoemd.

De commissie constateert dat de intentieverklaringen blijken te geven van een regionale arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

De commissie concludeert op grond van het bovenstaande dat de aanvrager heeft aangetoond dat er een arbeidsmarktbehoefte bestaat aan de voorgenomen opleiding Toegepaste Psychologie.

Beoordeling maatschappelijke behoefte

De aanvrager onderbouwt de maatschappelijke behoefte aan de hand van een groot aantal bronnen. De commissie neemt de volgende bronnen mee in de onderstaande overweging: het rapport 'Het betere werk - de nieuwe maatschappelijke opdracht' van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (2019), de 'Strategische Onderzoeksagenda hbo 2022-2025: Praktijkgericht onderzoek als kennisversneller' van de Vereniging Hogescholen (2021), het 'Nationaal Preventieakkoord: Naar een gezonder Nederland' (2018), de kamerbrief 'Aanbieding aanpak - Mentale gezondheid: van ons allemaal' (10 juni 2022), het rapport 'Naar een inclusieve samenleving: In ons land, niemand aan de kant - Brede maatschappelijke heroverweging' van de Rijksoverheid (2020), het rapport 'Gezond opleiden: Sectorplan hoger gezondheidszorgonderwijs 2021-2025' van de Vereniging Hogescholen (2021), het rapport 'Focus op professie - Rapport Commissie Positionering Hoger Beroepsonderwijs' van de Vereniging Hogescholen (2022) en het rapport 'Beleidskader Gezondheid 2021-2030: Drie gezonde levensjaren erbij voor iedere Brabander!' van de Provincie Noord-Brabant (2021).

De aanvrager stelt dat uit het rapport 'Het betere werk - de nieuwe maatschappelijke opdracht' van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (2019, p. 11) naar voren komt dat het bevorderen van 'goed werk' als een belangrijke maatschappelijke opdracht dient te worden gezien, zowel voor de overheid als voor de sociale partners. De WRR doet in het rapport negen aanbevelingen om de grip op geld, werk en leven te vergroten voor iedereen die werkt of dit wil. De aanvrager is van mening dat de bachelor Toegepaste Psychologie hierop aansluit door professionals op te leiden die onder meer in de rol van (leefstijl-)coach mensen in hun (werkende) leven kunnen adviseren. De commissie onderschrijft deze mening.

De aanvrager doet verder een beroep op de 'Strategische Onderzoeksagenda hbo 2022-2025: Praktijkgericht onderzoek als kennisversneller' van de Vereniging Hogescholen (2021, pp. 9-11). Volgens de agenda zorgt praktijkgericht onderzoek ervoor dat kennis meteen in het onderwijs belandt en bijdraagt aan innovaties in de beroepspraktijk. Bovendien zorgt het praktijkgerichte onderzoek voor een goede aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt en komen actuele vragen uit de samenleving hieruit naar voren. In de Strategische Onderzoeksagenda zijn twaalf thema's opgenomen waarbinnen praktijkgericht onderzoek wordt gedaan. Volgens de aanvrager sluit de beoogde opleiding vooral aan op de thema's 'Gezondheid en Welzijn' en 'Onderwijs- en talentontwikkeling' omdat deze onderwerpen een belangrijk onderdeel van het curriculum vormen. De commissie is van mening dat praktijkgericht onderzoek een centrale plaats inneemt in het opleidingsprofiel van de bachelor Toegepaste Psychologie. De commissie is verder van mening dat de inhoud van de beoogde opleiding aansluit op de genoemde thema's in de Strategische Onderzoeksagenda en daarmee blijkt geeft van een maatschappelijke behoefte.

De aanvrager verwijst naar het 'Nationaal Preventieakkoord: Naar een gezonder Nederland' (2018), waar plannen voor een gezonder Nederland uiteen worden gezet. Preventie wordt hierbij centraal gesteld om een gezonde leefstijl te promoten. Ook gaat de aanvrager in op de kamerbrief 'Aanbieding aanpak - Mentale gezondheid: van ons allemaal' (10 juni 2022), waarin de resultaten van een verkenning naar een 'Nationaal Preventieakkoord mentale gezondheid' zijn besproken. Dit preventieakkoord beoogt de mentale gezondheid van burgers te verbeteren door onder meer op gezondheid en preventie in te zetten. De aanvrager stelt dat afgestudeerden van de voorgenomen opleiding hier een rol bij kunnen spelen door bijvoorbeeld begeleiding, advies of voorlichting te bieden. De commissie constateert dat studenten van de voorgenomen opleiding hiertoe worden opgeleid. De bronnen geven als zodanig blijken van een maatschappelijke behoefte.

De aanvrager verwijst voorts naar het rapport 'Naar een inclusieve samenleving: In ons land, niemand aan de kant - Brede maatschappelijke heroverweging' van de Rijksoverheid (2020, p. 6; 9). In dit rapport wordt ingegaan op het onderwerp inclusieve samenleving. Het rapport bevat als uitgangspunt dat een (meer) inclusieve maatschappij wenselijk is en dat participatie van groepen die achterblijven in de samenleving dient te worden bevorderd. In het rapport wordt een aantal maatschappelijke ontwikkelingen beschreven die de participatie raken, zoals het steeds complexer worden van de samenleving waardoor het lastiger wordt voor laagopgeleiden, analfabeten en personen met een licht verstandelijke beperking om zich staande te houden in de maatschappij. Ook wordt gewezen op het toenemende aantal mensen met psychische (multi-)problematiek en de toenemende flexibilisering van de arbeidsmarkt, wat als gevolg heeft dat een groep mensen met veel inkomens- en werkonzekerheid te maken heeft. Afgestudeerden van de bacheloropleiding Toegepaste Psychologie zouden volgens de aanvrager kunnen bijdragen aan verschillende van de 27 maatregelen die in het rapport worden genoemd, zoals 'Investeren in persoonlijke begeleiding van bijstandsgerechtigden', 'inzet op aanpak eenzaamheid van jongeren en de beroepsbevolking vanuit een publiek-privaat netwerk' en 'Effectieve aanpakken voor jongeren om instroom in de justitie- en veiligheidsketen te verminderen en recidive te voorkomen', bijvoorbeeld in de rol van begeleider, coach of voorlichter. De commissie is van mening dat de voorgenomen opleiding aansluit op de genoemde maatregelen en daarmee op een maatschappelijke behoefte.

Ten slotte gaat de aanvrager in op de regionale maatschappelijke behoefte door te verwijzen naar het 'Beleidskader Gezondheid 2021-2030: Drie gezonde levensjaren erbij voor iedere Brabander!' van de Provincie Noord-Brabant (2021, p. 6-7). Hierin zijn verschillende ontwikkelingen genoemd waar de provincie Noord-Brabant mee te maken heeft en waarop gezondheidswinst kan worden bewerkstelligd. Hierbij gaat het onder andere om vergrijzing, toenemende psychische druk en invloed van technologie en innovatie. De commissie is van mening dat de bron blijk geeft van een regionale maatschappelijke behoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

De commissie concludeert reeds op grond van het bovenstaande dat de aanvrager heeft aangetoond dat er een maatschappelijke behoefte bestaat aan de voorgenomen opleiding Toegepaste Psychologie.

De commissie concludeert dat de aanvraag aansluit op een maatschappelijke en een arbeidsmarktbehoefte. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium b

De commissie stelt op basis van de afbakening die de aanvrager heeft aangeleverd vast wat het verwante aanbod van de aangevraagde opleiding is. Verwante opleidingen komen inhoudelijk sterk overeen en leiden op tot (min of meer) dezelfde beroepen (uitstroomprofiel(en)). Bij de inhoud wordt gekeken of de kennisgebieden en vaardigheden die in het curriculum van de voorgenomen opleiding zijn opgenomen overlap vertonen met de bestaande opleidingen. Verder worden de instroomdoelgroep en de onderwijsvariant (voltijd, deeltijd of duaal) meegewogen bij de afbakening. Verwante opleidingen worden dus niet louter bepaald aan de hand van de inhoud van een opleiding en opleidingen met verschillende oriëntaties (zoals hbo en wo masteropleidingen) kunnen als verwant aanbod worden beschouwd.

De aanvrager acht de bestaande hbo bachelor Toegepaste Psychologie (aangeboden door zes instellingen) "verwant" aan de voorgenomen opleiding. De aanvrager gebruikt in het dossier de term "verwant". Deze term wordt door de commissie begrepen als vergelijkbaar met de door de commissie gebruikte term "sterk verwant".

Daarnaast acht de aanvrager de volgende hbo bacheloropleidingen aanverwant aan de voorgenomen opleiding: Social Work (aangeboden door vijftien instellingen), Sociaal Werk (Hogeschool Leiden), Gezondheid (Fontys Hogeschool) en Psychomotorische Therapie en

Bewegingsagogie (Christelijke Hogeschool Windesheim). De bachelor Gezondheid van Fontys Hogeschool zal vanaf 1 september 2023 tevens in deeltijd worden aangeboden vanuit Venlo en in voltijd vanuit Tilburg.

De commissie is met de aanvrager van mening dat de gelijknamige hbo bachelor Toegepaste Psychologie sterk verwant is aan de beoogde opleiding. De instroom in de sterk verwante hbo bachelor Toegepaste Psychologie is in de afgelopen vijf jaar gestegen (zie Tabel 6, bijlage 2).

Daarnaast deelt de commissie de mening van de aanvrager dat de hbo bachelors Social Work, Sociaal Werk en Gezondheid aanverwant zijn aan de voorgenomen opleiding. De instroom in de aanverwante opleidingen is in de afgelopen vijf jaar min of meer stabiel gebleven (zie Tabel 6, bijlage 2).

De commissie acht de hbo bachelor Psychomotorische Therapie en Bewegingsagogie onvoldoende verwant aan de voorgenomen opleiding vanwege de substantiële verschillen in de inhoud van deze opleidingen en de beroepen waarvoor afgestudeerden in aanmerking komen.

De commissie neemt de instroom in het onbekostigde onderwijsaanbod zoals de hbo bachelor Toegepaste Psychologie (LOI, NTI, NCOI, Capabel, Da Vinci Drechtsteden) niet mee in de onderstaande overweging omdat deze bij de commissie niet bekend is.

De aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom in de voorgenomen opleiding op grond van een eigen analyse van zowel de landelijke als de regionale instroom in verwante opleidingen. De aanvrager verwacht in het eerste jaar een instroom van 15-20 studenten. De commissie acht deze prognose realistisch.

Vanaf 16/05/2023 is op de website van de CDHO kennisgegeven van het voornemen van Avans Hogeschool om de hbo bachelor Toegepaste Psychologie in 's-Hertogenbosch aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. De CDHO heeft op 17/05/2023 een zienswijze ontvangen van Fontys Hogeschool, op 26/05/2023 van de Hogeschool Leiden en op 31/05/2023 heeft de CDHO zienswijzen ontvangen van zowel Saxion Hogeschool als de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. De zienswijzen overlappen sterk en hebben overeenkomstige argumentatie. De commissie behandelt deze zienswijzen daarom in samenhang.

Het kernargument van de zienswijzen is dat de komst van de voorgenomen hbo bachelor Toegepaste Psychologie een onevenredig nadelig effect heeft op de instroom van de reeds bestaande opleiding Toegepaste Psychologie, met name op de opleiding aangeboden door de nabijgelegen hogescholen Fontys Hogeschool (Eindhoven) en de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (Nijmegen). In dat kader stellen de indieners van de zienswijzen dat de bestaande aanbieders van de bacheloropleidingen Toegepaste Psychologie zijn verenigd in het Landelijk Opleidingsoverleg Toegepaste Psychologie (LOO-TP). Vanaf de start van de hbo bachelor Toegepaste Psychologie vijftien jaar geleden wordt binnen dit overleg gezorgd voor een optimale spreiding van het aanbod. Hiertoe wordt ook het aantal opleidingsplaatsen onderling afgestemd waarbij nadrukkelijk de vraag vanuit de arbeidsmarkt wordt meegewogen. Een aantal hogescholen heeft om deze reden een numerus fixus ingesteld (Hogeschool Leiden, Hanzehogeschool Groningen, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen en de Hogeschool van Amsterdam). Het argument dat in de zienswijzen naar voren wordt gebracht is dat middels aanpassing van de numerus fixus eventuele fluctuaties in de instroom doelmatiger kunnen worden opgevangen dan door het starten van een nieuwe opleiding. Het loslaten van de numerus fixus wordt door de hogescholen die een numerus fixus hanteren alleen overwogen indien de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt positief zijn. De indieners van de zienswijzen omschrijven de arbeidsmarkt momenteel als verzadigd, maar kunnen de numerus fixus loslaten als de markt dit toelaat. De bestaande aanbieders van de opleiding Toegepaste Psychologie geven aan dat zij de arbeidsmarkt op deze manier ruimschoots kunnen bedienen en dat de komst van een nieuwe opleiding de markt zou verstoren.

De hogescholen die geen numerus fixus hanteren (Fontys Hogeschool en Saxion Hogeschool) stellen dat de instroom in de opleidingen Toegepaste Psychologie sneller toeneemt dan de arbeidsmarktbehoefte aan toegepast psychologen. Hierbij wordt gesteld dat het arbeidsmarktperspectief binnen de Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ) beperkt is voor wat betreft het aantal arbeidsplaatsen, omdat toegepast psychologen niet zijn opgenomen in het verzekeringsstelsel en de beroepentabel. Een verdere indicatie dat de arbeidsmarkt voor toegepast psychologen beperkt is blijkt volgens de zienswijzen uit het feit dat registratie vereist is voor bepaalde beroepen binnen Jeugdzorg en als GGZ agoog. Voor deze beroepen komen afgestudeerden van andere opleidingen zoals Social Work of Pedagogiek eerder in aanmerking. Als afgestudeerde toegepast psychologen binnen de GGZ willen werken zullen zij specifieke nascholingen moeten volgen om een registratie te behalen.

De indieners van de zienswijzen geven verder aan dat geen overleg is geweest over de voorgenomen opleiding met het LOO-TP. De aanvraag van Avans Hogeschool is niet aangekondigd binnen het landelijk opleidingsoverleg. Het indienen van de aanvraag zonder voorafgaand overleg met de aanbieders van de bestaande opleiding Toegepaste Psychologie wordt als zodanig beschouwd als een bedreiging voor onderlinge constructieve samenwerking. De indieners van de zienswijzen geven in algemene zin aan dat een extra opleiding Toegepaste Psychologie niet gewenst is vanwege de reeds beperkte arbeidsmarkt en de te verwachten negatieve effecten op de geografische spreiding.

Fontys Hogeschool en de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen geven specifiek aan dat vestiging van de beoogde opleiding te 's-Hertogenbosch zal leiden tot directe concurrentie en daarmee tot bedreiging van de instroom in deze bestaande opleidingen te Eindhoven en Nijmegen. Fontys Hogeschool geeft aan dat zij op bestuurlijk niveau het opleidingsportfolio met de aanvrager bespreekt. Het doel van dit overleg is om de (Brabantse) student en het werkveld optimaal te bedienen. Het aanbieden van twee identieke opleidingen in dezelfde regio betekent dat er afstemming dient te worden gezocht ter voorkoming van een te diffuus en onoverzichtelijk opleidingsaanbod in de regio Noord-Brabant. Voor de beoogde opleiding Toegepaste Psychologie van Avans is zowel op docent-, directie- als bestuurlijk niveau getracht de afstemming te zoeken, maar dit heeft niet tot het gewenste resultaat geleid. Fontys Hogeschool stelt dat zij haar studenten breed en generiek opleidt. Preventie en duurzame inzetbaarheid zijn belangrijke thema's binnen de opleiding. Zij stelt dat de beoogde opleiding van de aanvrager dezelfde thema's centraal stelt. Bovendien hebben de drie uitstroomprofielen die de aanvrager wil aanbieden raakvlakken met een substantieel deel van de uitstroomprofielen van Fontys Hogeschool. Om deze redenen overweegt Fontys Hogeschool dat het opleidingsprofiel van de beoogde bachelor Toegepaste Psychologie voor zowel studenten als het werkveld onvoldoende onderscheidend is. Fontys Hogeschool overweegt verder dat 26% van haar studenten uit de regio's Utrecht, Noord-Nederland, Gelderland en Noordoost Noord-Brabant afkomstig is en mogelijk 's-Hertogenbosch boven Eindhoven zullen verkiezen vanwege de kortere reistijd. Zij stelt voorts dat de locatie in Eindhoven voldoende plek heeft om meer studenten te huisvesten dan zij op dit moment doet. Fontys Hogeschool is verder van mening dat het werkveld in de regio 's-Hertogenbosch voor het grootste gedeelte wordt bediend door de eigen opleiding Toegepaste Psychologie. In de periode 2016-2022 was 15% van de stageplekken van Fontys Hogeschool in deze regio gevestigd en wanneer daarbij praktijkopdrachten worden meegerekend komt het percentage volgens de aanvrager uit op 20%. Fontys Hogeschool concludeert op basis van het voorgaande dat de arbeidsmarktbehoefte niet groot genoeg is om een tweede identieke opleiding in dezelfde regio te starten. De overwegingen van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen sluiten hierop aan. Ook zij stelt dat wanneer een nieuwe opleiding op relatief geringe afstand van Nijmegen wordt gestart dit ten koste zal gaan van de instroom in de eigen opleiding. Een groot deel van de studenten van de opleiding aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen is afkomstig uit de regio Oost-Brabant en volgens de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen is ook een groot deel van de organisaties waar studenten stage kunnen lopen in deze regio gevestigd. De Hogeschool van Arnhem en Nijmegen acht de komst van een nieuwe opleiding niet doelmatig en stelt dat de bestaande opleidingen een

eventuele groei van de instroom c.q. de arbeidsmarkt reeds kunnen opvangen.

De CDHO heeft de aanvrager op de hoogte gesteld van de inhoud van de zienswijzen en de gelegenheid gegeven om binnen tien werkdagen na ontvangst van de zienswijze een reactie te geven. De aanvrager heeft op 05/06/2023 een reactie op de zienswijze van Fontys Hogeschool gegeven en op 13/06/2023 heeft de aanvrager op de overige zienswijzen gereageerd.

De aanvrager stelt dat zij in 2021 is gestart met de afstemming over het voornemen voor de opleiding Toegepaste Psychologie in 's-Hertogenbosch. In eerste instantie is dit met Fontys Hogeschool geweest waarmee twee tot drie keer per jaar op bestuurlijk niveau is gesproken over de ontwikkelingen in het opleidingsportfolio. Dit om als goede burens (Brabantse) student en het werkveld zo goed mogelijk te bedienen. De aanvrager stelt dat eind 2022 onverwachts onduidelijkheid is ontstaan over de start van de opleiding Toegepaste Psychologie in 's-Hertogenbosch. Er is volgens de aanvrager ook contact geweest met de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen in het kader van regionale afstemming. De aanvrager geeft aan dat op directieniveau met de individuele hogescholen en met de voorzitter van het LOO-TP afstemming is gezocht. Anders dan de indieners van de zienswijzen is de aanvrager van mening dat de arbeidsmarkt in het domein zorg en welzijn flink zal toenemen. Zij stelt dat het domein zorg en welzijn één van de grootste tekortsectoren is en dat het aantal niet in te vullen vacatures snel toeneemt. De aanvrager erkent dat er op dit moment nog geen grote stijging van de vacatures voor afgestudeerden van de beoogde opleiding is waar te nemen, maar verwacht dat bij de uitstroom van de eerste studenten in 2028 het aantal relevante vacatures zal zijn gestegen. Zij verwijst hiertoe naar de bronnen die onder de bespreking van de arbeidsmarktbehoefte zijn geanalyseerd.

Verder verwijst de aanvrager naar enkele tabellen (Studielink Benchmark Aanmeldingen DUO) waaruit blijkt dat het aantal gewogen aanmeldingen in mei 2022 veel hoger (3126) is dan het aantal eerstejaars inschrijvingen (1784) in studiejaar 2022/2023. Er starten volgens de aanvrager aanzienlijk minder studenten met de studie Toegepaste Psychologie ten opzichte van het aantal aanmeldingen. De aanvrager verwacht dat dit door de numerus fixus komt die door vier van de zes opleidingen wordt gehanteerd. De aanvrager vermoedt dat de hier aangemelde studenten na afwijzing gedurende het selectiemoment op basis van de reisafstand niet kiezen voor de studie Toegepaste Psychologie en de keuze maken voor een andere studie. De hogescholen die geen numerus fixus hanteren zoals Saxion Hogeschool plaatsen derhalve alle studenten die zich bij hen aanmelden. De aanvrager stelt dat de kans klein is dat studenten uit het verzorgingsgebied van Saxion zullen kiezen voor een opleiding Toegepaste Psychologie bij Avans Hogeschool in 's-Hertogenbosch. De stelling van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen en de Hogeschool Leiden dat zij de numerus fixus eventueel kunnen ophogen is volgens de aanvrager geen afdoende oplossing voor de arbeidsmarkttekorten in de sector zorg en welzijn in de regio van de aanvrager.

Wat betreft de overeenkomst in opleidingsprofielen van de beoogde opleiding en de opleidingen aangeboden door Fontys Hogeschool en de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen stelt de aanvrager dat de bachelor Toegepaste Psychologie een plaats zal krijgen binnen de Academie voor Welzijn en Gezondheid in 's-Hertogenbosch, waarbinnen ook de bachelors Social Work, Verpleegkunde en, indien toegekend, Gezondheid een plaats hebben. Volgens de aanvrager zijn de opleidingen van Fontys Hogeschool en de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen eerder verbonden met het economische domein. De aanvrager reageert op de stelling dat afgestudeerden van de bachelor Toegepaste Psychologie met name in de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) willen werken dat een cijfermatige onderbouwing van deze uitspraak ontbreekt. Zij stelt dat binnen de Academie voor Welzijn en Gezondheid ook de opleidingen Social Work, Verpleegkunde en mogelijk ook Gezondheid zijn ondergebracht en dat derhalve expertise aanwezig is om de landelijke registratievraagstukken rondom bijvoorbeeld de GGZ-agoog op te lossen. De aanvrager stelt verder dat duurzaamheid een speerpunt van de opleiding vormt en gekoppeld is aan de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties. De aanvrager concludeert op grond van deze overwegingen dat de arbeidsmarkt op dit moment vraagt om uitbreiding middels de beoogde opleiding Toegepaste Psychologie.

De commissie stelt voorop dat zij voorstander is van een goede samenwerking tussen instellingen en betreurt dat de gesprekken die tussen de aanvrager en Fontys Hogeschool en de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen niet hebben geleid tot een voor alle partijen bevredigende uitkomst. De commissie merkt op dat in de zienswijzen door de betrokken instellingen - met uitzondering van Fontys Hogeschool - wordt gesteld dat de aanvrager geen afstemming heeft gezocht binnen het LOO-TP. Aangezien de commissie niet beschikt over stukken waaruit dit wel of niet zou blijken beperkt de commissie zich tot de aanbeveling om bij de ontwikkeling van nieuwe opleidingen altijd met betrokken instellingen in overleg te treden.

De commissie stelt vast dat de zes hogescholen die momenteel deel uitmaken van het LOO-TP een landelijke dekking van de bachelor Toegepaste Psychologie waarborgen. De bestaande opleidingen zijn geografisch goed verspreid over geheel Nederland. De commissie merkt op dat het instellen van een numerus fixus erop is gericht om de capaciteit te beheersen en niet om een groeiende of afnemende vraag op de arbeidsmarkt op te vangen zoals in de zienswijzen wordt gesuggereerd. De vier hogescholen die een numerus fixus hanteren hebben aangegeven deze te kunnen verhogen of eraf te halen indien dit gewenst dan wel noodzakelijk is. De commissie is het eens met de indieners van de zienswijzen dat het starten van een nieuwe opleiding niet doelmatig is en dat de bestaande opleidingen reeds in de bestaande vraag kunnen voorzien.

Voorts stelt de commissie vast dat de nabijgelegen opleidingen van Fontys Hogeschool en de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen een zeer grote overlap vertonen wat betreft inhoud van de opleiding, de instroomdoelgroep, opleidingsvorm en de functies waarvoor afgestudeerden in aanmerking komen. De commissie overweegt dat dit ook geldt voor de overige vier opleidingen Toegepaste Psychologie, maar dat deze opleidingen op voldoende afstand van de beoogde opleiding zijn gevestigd. De commissie merkt daarbij op dat het argument van de aanvrager dat de verwante opleidingen veel meer verbonden zijn met het economische domein dan de beoogde opleiding geen reden is om geen sterke verwantschap aan te nemen. Ook de sterke focus op duurzaamheidsvraagstukken binnen de voorgenomen opleiding vormt voor de commissie geen aanleiding om aan te nemen dat de hbo bachelor Toegepaste Psychologie van Avans Hogeschool zich voldoende onderscheidt van de gelijknamige opleidingen aangeboden door de indieners van de zienswijzen.

Alles overwegende concludeert de commissie dat het zeer aannemelijk is dat bekostiging van de beoogde opleiding een onevenredig nadelig effect kan hebben op de instroom in het bekostigde verwante aanbod, met name op de hbo bachelors Toegepaste Psychologie van Fontys Hogeschool (Eindhoven) en de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (Nijmegen). De commissie is van oordeel dat de bestaande verwante opleidingen reeds kunnen voorzien in de arbeidsmarktbehoefte en maatschappelijke behoefte die de aanvrager onder criterium a heeft aangetoond, onder meer vanwege de mogelijkheid tot aanpassing of opheffing van de numerus fixus.

De commissie concludeert dat er geen ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de hbo Toegepaste Psychologie te 's-Hertogenbosch te realiseren. De aanvraag voldoet niet aan criterium b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om negatief te besluiten op het voorliggende verzoek.

Advies aan de NVAO over de naamkeuze en Croho indeling

De commissie heeft geconstateerd dat de voorgestelde naam van de opleiding passend is gelet op de namen van verwante opleidingen. Daarnaast heeft de commissie geconstateerd dat de aanvrager de hbo bachelor Toegepaste Psychologie in het Croho onderdeel Gedrag en maatschappij wil indelen. Dit voorstel sluit aan op de indeling van verwante bestaande opleidingen.

De NVAO ontvangt dit advies, zodat zij dit kan opnemen in het informatiedossier voor het panel ten behoeve van de toets nieuwe opleiding.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann

Voorzitter CDHO

Bijlage 1:

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding of nevenvestiging

Aan de hand van de in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 4 van deze Regeling alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a en b.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding of nevenvestiging, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium b dient het instellingsbestuur aan te tonen dat in de behoefte die bij criterium a is aangetoond niet door het bestaande opleidingsaanbod wordt voorzien.

Advies aan de NVAO over naamkeuze en Croho indeling

In de Toelichting op de Regeling is aangegeven dat de CDHO ook een rol heeft bij de beoordeling van de voorgestelde naam en voertaal van de opleiding en bij de voorgestelde positionering in het Croho.

Wat betreft de opleidingsnaam: de CDHO kijkt of de voorgestelde naam van de opleiding passend is, gelet op de namen van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen dezelfde naam krijgen, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekezers en werkgevers te borgen. In het Croho kan ook een internationale (Engelse) naam worden geregistreerd. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de naamkeuze gerechtvaardigd is gelet op de inhoud van de opleiding en de namen van vergelijkbare opleidingen (artikel 5.7, vierde lid, onderdeel a, van de WHW).

Wat betreft de positie in het Croho: de CDHO kijkt of de voorgestelde indeling in het Croho passend is, gelet op de indeling van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen in hetzelfde Croho onderdeel worden geregistreerd, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekezers en werkgevers te borgen. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de voorgestelde indeling in het Croho aansluit bij de ordening van verwante opleidingen.

Bijlage 2:

Tabel 6. Instroom in (aan)verwant bekostigd onderwijsaanbod

Opleiding	Instelling	'18-'19			'19-'20			'20-'21			'21-'22			'22-'23		
		VT	DT	DU	VT	DT	DU	VT	DT	DU	VT	DT	DU	VT	DT	DU
B Toegepaste Psychologie (34507)	Fontys Hogeschool (30GB), Eindhoven	415			525			748			676			720		
	Fontys Hogeschool (30GB), Tilburg		33			48			75			79			65	
	Hanzehogeschool Groningen (25BE), Groningen	183			193			198	22		194	27		204	22	
	Hogeschool Leiden (21RI), Leiden	221		12	231		25	233			272		29	244		25
	Hogeschool van Amsterdam (28DN), Amsterdam	338	53		360	29		375	23		382			412		
	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB), Nijmegen	173			173			212			187			228		
	Saxion Hogeschool (23AH), Deventer	317	52		470	35		591	49		532	77		572	79	
B Gezondheid (39308)	Fontys Hogeschool (30GB), Venlo										9			13		
B Sociaal Werk (34608)	Hogeschool Leiden (21RI), Leiden	286			289			393			330			305		
B Social Work (34116)	Avans Hogeschool (07GR), 's- Hertogenbosch	388	46		374	42		354	54		382	56		354	40	
	Avans Hogeschool (07GR), Breda	354	72		323	48		393	41		321	56		305	44	
	Christelijke Hogeschool Ede (25BA), Ede	201	109		244	138		215	155		173	176		163	139	
	Christelijke Hogeschool Windesheim (01VU), Almere	169	29		169	41		163	45		137	38		143	49	

Christelijke Hogeschool Windesheim (01VU), Zwolle	520	134		516	130		529	123		446	135		408	136	
De Haagse Hogeschool (27UM), 's-Gravenhage	240	56	56	243	55	59	293	42	38	276	50	48	250	43	36
Fontys Hogeschool (30GB), Eindhoven	281	49		259	67		302	55		287	31		268	36	
Hanzehogeschool Groningen (25BE), Groningen	540	111		546	113		546	114		492	114		430	121	
Hogeschool INHOLLAND (27PZ), 's-Gravenhage	78	27		123	29		134	32		112	49		81	34	
Hogeschool INHOLLAND (27PZ), Alkmaar	113	58		151	58		169	64		109	49		120	43	
Hogeschool INHOLLAND (27PZ), Amsterdam	151	32		135	37		192	44		199	53		160	33	
Hogeschool INHOLLAND (27PZ), Haarlem	68	34		50	43		80	38		68	39		55	26	
Hogeschool INHOLLAND (27PZ), Rotterdam	170	51		244	60		228	55		226	52		221	51	
Hogeschool Rotterdam (22OJ), Rotterdam	669	109		668	94		692	95		564	122		540	83	
Hogeschool Utrecht (25DW), Utrecht	540	98		513	92		634	85		568	98		645	74	
Hogeschool van Amsterdam (28DN), Amsterdam	555	36	27	605	50	20	672	59	20	549	73	25	547	47	33
Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB), Nijmegen	667	132	37	613	107	44	665	95	53	727	99	56	762	88	87

HZ University of Applied Sciences (21M), Vlissingen	104	47	110	50	4	157	48	6	97	33	3	73	29	3	
NHL Stenden Hogeschool (31FR), Leeuwarden	254	76	264	92		231	65		204	85		188	60		
Saxion Hogeschool (23AH), Enschede	435	220	386	263		398	276		333	246		349	227		
Zuyd Hogeschool (25JX), Sittard-Geleen	219	7	188			224	33		236	30		186	41		
Totaal instroom	8.649	1.671	132	8.965	1.721	152	10.021	1.787	117	9.088	1.867	161	8.946	1.610	184

Bron: DUO